

1054 Budapest, Alkotmány u. 5.
Levélcím: 1391 Budapest 62. Pf.: 211.
Telefon: (06-1) 472-8865
Ügyszám: VJ/6/2018.
Iktatószám: VJ/6-118/2018.

Betekinthető változat!

A Gazdasági Versenyhivatal eljáró versenytanácsa a Siegler Bird & Bird Ügyvédi Iroda (1027 Budapest, Kapás utca 6-12. Víziváros Office Center, A ép. 3. em.) által képviselt **Heineken Hungária Sörgyárak Zrt.** (9400 Sopron, Vándor Sándor utca 1.) és társai eljárás alá vont vállalkozásokkal szemben gazdasági versenyt korlátozó megállapodás tilalmának feltételezett megsértése tárgyában lefolytatott VJ/49/2011. számú versenyfelügyeleti eljárásban előírt kötelezettségek teljesítésének ellenőrzése céljából folytatott utóvizsgálati eljárásban – nyilvános tárgyalást követően – meghozta az alábbi

v é g z é s t .

Az eljáró versenytanács megállapítja, hogy a Heineken Hungária Sörgyárak Zrt. a számára a VJ/49-357/2011. számú végzésben¹ előírt kötelezettségeket

- a sörtermékek on-trade értékesítésének piacán általa értékesített, lekötöttnek minősített, a HoReCa partner által egyoldalúan szankció nélkül fel nem mondható határozott idejű szerződésekben szereplő mennyiségek meghatározott mértékben való csökkentésére vonatkozó részében megfelelően teljesítette,
- a teljesítésről történő beszámolás tekintetében nem megfelelően teljesítette, mivel a beszámolási határidőben benyújtott beadványaiban a lekötöttség csökkentésének számítása során nem a rá vonatkozóan előírt módszertan szerint járt el.

A fentiekre tekintettel az eljáró versenytanács 75.000.000 Ft, azaz hetvenötmillió forint bírságot szab ki a Heineken Hungária Sörgyárak Zrt.-vel szemben, amely összeget a vállalkozás a Gazdasági Versenyhivatal 10032000-01037557-00000000 számú bírságbevételei számlája javára köteles megfizetni a határozat kézhezvételétől számított 30 napon belül. Befizetéskor a közlemény rovatban feltüntetendő az eljárás alá vont neve, a versenyfelügyeleti eljárás száma, a befizetés jogcíme (versenyfelügyeleti bírság). Ha a kötelezett pénzfizetési kötelezettségének határidőben nem tesz eleget, akkor az adózás rendjéről szóló törvény szerinti késedelmi pótlékkal azonos módon számított mértékű késedelmi pótlékot fizet. A bírság (és az esetleges késedelmi pótlék) meg nem fizetése esetén a Gazdasági Versenyhivatal megindítja a végzés végrehajtását.

A végzés ellen a kézhezvételtől számított nyolc napon belül közigazgatási per indítható. A keresetlevelet a Gazdasági Versenyhivatalnál kell benyújtani elektronikusan az erre rendszeresített űrlap² használatával, mely a Gazdasági Versenyhivatal honlapján érhető el. A Gazdasági Versenyhivatal a keresetet az ügy irataival együtt továbbítja a közigazgatási perre hatáskörrel és illetékességgel rendelkező Fővárosi Törvényszéknek. A törvényszék eljárásában a jogi képviselő kötelező.

¹ Heineken Hungária Sörgyárak Zrt. számára betekinthető iratváltozat: VJ/49-/2011.

² http://www.gvh.hu/data/cms1041089/GVH_gvh_k01_19_01.jar

INDOKOLÁS

I.

A vizsgálat tárgya

1. A Gazdasági Versenyhivatal (a továbbiakban: GVH) 2018. március 2-án kelt, VJ/6/2018. számú végzésével utóvizsgálatot rendelt el a Heineken Hungária Sörgyárak Zrt.-vel (a továbbiakban: Heineken), a Borsodi Sörgyár Kft.-vel (a továbbiakban: Borsodi) és a Dreher Sörgyárak Zrt.-vel (a továbbiakban: Dreher) szemben a 2011. június 28-án indult, gazdasági versenyt korlátozó megállapodás tilalmának feltételezett megsértése miatt lefolytatott, VJ/49/2011. számú versenyfelügyeleti eljárás lezárásaként 2015. július 22-én hozott VJ/49-357/2011. számú végzésben³ az eljárás alá vont vállalkozások számára előírt, az általuk tett kötelezettségvállalásban foglaltaknak megfelelő kötelezettségek teljesülésének ellenőrzése céljából.
2. A Versenytanács a VJ/49/2011. számú ügyben hozott döntésében (a továbbiakban: Végzés) – a versenyfelügyeleti eljárás egyidejű megszüntetése mellett – az eljárás alá vont vállalkozások által vállalt alábbi kötelezettségek teljesítését rendelte el:
 - I. *A Sörgyár(ak) a sörtermékek on-trade (azaz a HoReCa egységek számára történő) értékesítésének piacán az általa értékesített és jelen végzés IV.1.1., IV.2.2. és IV.2.3. pontjaiban foglaltak szerint az egyes Sörgyárak esetében lekötöttnek minősített, a HoReCa partner által egyoldalúan szankció nélkül fel nem mondható határozott idejű szerződésekben szereplő, a jelen végzés V.2.1. pontja szerint számítandó sörértékesítési mennyiségét („lekötött mennyiség”) két lépcsőben, az alábbiak szerint csökkentik:*
 - a) *Mindhárom Sörgyár lekötött mennyisége a 2014-es bázisévben az adott Sörgyár által lekötött mennyiséghez képest a 2016. évben (legalább) 10%-kal kevesebb lesz.*
 - b) *Mindhárom Sörgyár lekötött mennyisége a 2017. évben (legalább) 10%-kal kevesebb lesz, mint a 2016. évben, de ez a csökkenés legfeljebb a 2014-es bázisévben az adott Sörgyár által lekötött mennyiséghez képest 19% lesz.* - II. *A Sörgyárak vállalják, hogy a kötelezettségvállalás teljesítéséről 2017. január 31. és 2018. január 31. napjáig az on-trade csatornába irányuló (közvetlen és közvetett) sörértékesítései adatainak közzétételével és azon belül a szerződéseivel lekötöttnek minősített mennyiség megjelölésével – Excel formátumban, jelen végzés V.2.1. pontja szerinti (azon belül pedig mindhárom Sörgyár a rá vonatkozó) módszertannak megfelelően – a Gazdasági Versenyhivatalt tájékoztatják.*
3. Tekintettel arra, hogy az eljáró versenytanács a jelen eljárást a VJ/6-74/2018. számú végzésével⁴ a Borsodi és a Dreher vonatkozásában 2019. december 20-án megszüntette, a jelen végzés tárgyát kizárólag a Heineken kötelezettségvállalásának teljesítésével kapcsolatos értékelés képezi.
4. Az eljáró versenytanács 2020. szeptember 23-án küldte meg a Heinekennek előzetes álláspontját,⁵ melyre vonatkozó észrevételek⁶ 2020. október 13-án érkeztek meg a GVH-

³ Betekinthető iratváltozat: VJ/49-362/2011., Heineken számára betekinthető iratváltozat: VJ/49-360/2011., Borsodi számára betekinthető iratváltozat: VJ/49-359/2011., Dreher számára betekinthető iratváltozat: VJ/49-358/2011.

⁴ Betekinthető iratváltozat: VJ/6-77/2018.

⁵ VJ/6-111/2018., betekinthető iratváltozat: VJ/6-112/2018.

⁶ VJ/6-115/2018.

hoz. Ezt követően az eljáró versenytanács a Heineken kérelmére 2020. október 15-én tárgyalást⁷ tartott.

II.

Az eljárás alá vont vállalkozás

5. A Heineken 125 éves sörfőzési tapasztalata és nemzetközileg elismert márkái révén a magyar piac meghatározó szereplője. 2019. évi nettó árbevétele 63.960.615.000 Ft volt.⁸

III.

Az utóvizsgálat során feltárt tényállás

6. A kizárólagossági kikötéseket tartalmazó HoReCa megállapodásokat a Végzés az alábbiak szerint tipizálta.

- teljes kizárólagosságot (KK) tartalmazó megállapodások

Ezek azon HoReCa megállapodásokat jelentik, ahol a vendéglátóhely arra vállal kötelezettséget, hogy az általa értékesített (hordós, palackos) sörmennyiséget csak az adott gyártótól szerzi be.

- csak mennyiség elvárásokat (ME) tartalmazó szerződések

Ebbe a kategóriába azok a HoReCa megállapodások tartoznak, amelyekben a sörgyártó vállalkozás minden elszámolási időszakban (havi vagy éves szinten) meghatározott nagyságú, tőle beszerzendő sörmennyiség értékesítését teszi a HoReCa egység kötelezettségévé.

- kizárólag részesedési elvárást (RE) tartalmazó megállapodások

Ezek a megállapodások azt írják elő a HoReCa egységek számára, hogy valamely termék(ek)ből – ez jellemzően a csapolt/palackos sörök teljes spektrumát jelenti, de lehet egy szegmensben belül (pl. prémium sörök) forgalmazott összes sörtermék, vagy akár egy adott márka is – meghatározott százalékos arányban biztosítsa az eladásokat a vendéglátóhelyen. Azon HoReCa megállapodások ugyanakkor, ahol a részesedési elvárás 80% feletti volt, a teljes kizárólagosság körébe kerültek besorolásra.

- a fenti kategóriák kombinációi

A szerződések kategorizálásakor külön kategóriába kerültek a fenti három alap-kategória egyes kombinációi, hogy az eljárás alá vontak valamennyi kizárólagosságot tartalmazó szerződése átfedés-mentesen besorolható legyen. A fentieken túl kialakításra kerültek tehát a KK&ME, KK&RE, ME&RE és KK&ME&RE kategóriák.

7. A Heineken az utóvizsgálat által érintett időszakban az alábbi típusú szerződésmintákat alkalmazta.

⁷ VJ/6-116/52018.

⁸ Forrás: <https://e-beszamolo.im.gov.hu/>

Szerződés- minta	Releváns jellemző	Kategória	HoReCa egység kötelezettségei	Szerződésszegés	Kötbér
2013. december és 2017. április között ⁹					
[ÜZLETI TITOK]	[ÜZLETI TITOK]	[ÜZLETI TITOK]	[ÜZLETI TITOK]	[ÜZLETI TITOK]	[ÜZLETI TITOK]
[ÜZLETI TITOK]	[ÜZLETI TITOK]	[ÜZLETI TITOK]	[ÜZLETI TITOK]	[ÜZLETI TITOK]	[ÜZLETI TITOK]
[ÜZLETI TITOK]	[ÜZLETI TITOK]	[ÜZLETI TITOK] ¹⁰			
[ÜZLETI TITOK] ¹¹	[ÜZLETI TITOK]				[ÜZLETI TITOK]
2017. áprilistól (felmenő rendszerben) ¹²					
[ÜZLETI TITOK]	[ÜZLETI TITOK]		[ÜZLETI TITOK]	[ÜZLETI TITOK]	[ÜZLETI TITOK]
[ÜZLETI TITOK]	[ÜZLETI TITOK]		[ÜZLETI TITOK]		[ÜZLETI TITOK]
[ÜZLETI TITOK]	[ÜZLETI TITOK]		[ÜZLETI TITOK]		[ÜZLETI TITOK]
[ÜZLETI TITOK]	[ÜZLETI TITOK]		[ÜZLETI TITOK]		[ÜZLETI TITOK]
[ÜZLETI TITOK]	[ÜZLETI TITOK]		[ÜZLETI TITOK]		[ÜZLETI TITOK]
[ÜZLETI TITOK]	[ÜZLETI TITOK] ¹³		[ÜZLETI TITOK]		

⁹ VJ/6-12/2018.

¹⁰ Bár a csak palackos, dobozos termékekre vonatkozó HoReCa megállapodás kizárólagosságot eredményez, az ilyen szerződéseket a Heineken – az alapeljárásban kialakított kategorizálással összhangban – az ME+RE kategóriába sorolta.

¹¹ VJ/6-11/2018. 2. sz. melléklet

¹² VJ/6-11/2018. 3. sz. melléklet. A VJ/6-24/2018. számú jegyzőkönyvben rögzített nyilatkozat szerint ezek a szerződések főként a kötelezettségvállalás utáni időszakra vonatkoznak, kis mennyiségű szerződés eshet bele a kötelezettségvállalás időszakába.

¹³ [ÜZLETI TITOK] (VJ/6-24/2018.) A Heineken nyilatkozata szerint ez a szerződés-kiegészítés alapvetően üveges sörre van kitalálva (VJ/6-37/2018.)

8. A Heineken a vállalásainak teljesüléséről a 2016. év vonatkozásában 2017. január 31-én személyesen benyújtott,¹⁴ a 2017. év vonatkozásában pedig a 2018. január 29-én kelt és postára adott, a GVH-hoz 2018. február 1-jén érkezett beadványaiban¹⁵ számolt be. A beadványokban akként nyilatkozott, hogy teljesítette a Végzés V.2.1. pontjában megjelölt módszertan szerint számított lekötött mennyiség csökkentésére vonatkozó kötelezettségét. A lekötött mennyiség a benyújtott kimutatások szerint a 2014-es bázisévhez képest 2016-ra [ÜZLETI TITOK]-kal, 2017-re pedig további [ÜZLETI TITOK]-kal (azaz a 2014-es bázisévhez képest mindösszesen [ÜZLETI TITOK]-kal) csökkent. Ennek igazolására a Heineken csatolta a számítások egyes részleteit tartalmazó excel táblázatokat, amelyekhez kapcsolódó magyarázatokban akként nyilatkozott, hogy
- [ÜZLETI TITOK];
 - [ÜZLETI TITOK];
 - [ÜZLETI TITOK].
9. Az utóvizsgálati eljárás során ugyanakkor a vizsgáló azon felhívására,¹⁶ hogy csatolja a tájékoztatási kötelezettség keretében benyújtott adatszolgáltatásaival összefüggésben a mintára vonatkozó, az elemzések alapjául szolgáló, tisztított, összerendezett adatbázist, a Heineken jelezte,¹⁷ hogy a 2016-17. években a lekötött mennyiségek csökkenéséről szóló tájékoztatása alapját nem a 2012. évben elvégzett mintavételes vizsgálat képezte, hanem a Heineken saját szerződéses valamint értékesítési adatai és az abból képzett becslés. Megjegyezte, hogy a 2012-ben végzett mintavételes vizsgálat nagy erőforrásigénnyel járt, és rendkívül időigényes volt, több hónapot vett igénybe, ezért nem is lett volna lehetőség a tárgyévét követő év januárjában a GVH felé leadni vállalt tájékoztatások céljára a mintavétel újbóli lefolytatása és teljes körű felülvizsgálata.
10. A lekötött mennyiségek csökkenése a Heineken nyilatkozata¹⁸ szerint egyrészt az ún. felszabadító szerződésmódosításokból, másrészt abból adódik, hogy bizonyos HoReCa egységekkel nem került sor a szerződés meghosszabbítására, illetve a szerződés valamilyen oknál fogva (átszerződés a konkurenciához, csapolt sör forgalmazásának megszüntetése, ideiglenes bezárás, szerződésszegés – jellemzően mennyiségi vállalás megsértése – miatti felmondás) megszűnt (a továbbiakban: organikus csökkenés). A felszabadító módosítások révén a vendéglátó egységek [ÜZLETI TITOK]. Ilyen felszabadító módosítást a Heineken a 2016. évben (szeptember 30-ig bezárólag) [ÜZLETI TITOK] esetben kötött, ami összesen [ÜZLETI TITOK] hl mennyiséget érintett. A 2017. évben (szeptember 29-ig bezárólag) [ÜZLETI TITOK] felszabadító módosítás megkötésére került sor, ami [ÜZLETI TITOK] hl mennyiséget fedett le. A felszabadító módosítások megkötése során az eljárás alá vont – előadása szerint¹⁹ – alapvetően arra törekedett, hogy mindenféle egység legyen az érintettek között, forgalmilag és földrajzilag is különböző egységek legyenek köztük, illetve egyéb egyéni indok is befolyásolta a kiválasztást.
11. A Heineken azt nyilatkozta, hogy nemcsak ME kategóriájú szerződést szabadított fel, hanem KK+ME kategóriájú szerződést is, ahol értelemszerűen a palackos mennyiséget is érintette a

¹⁴ VJ/49-365/2011.

¹⁵ VJ/49-373/2011.

¹⁶ VJ/6-1/2018.

¹⁷ VJ/6-11/2018.

¹⁸ VJ/6-11/2018.

¹⁹ VJ/6-37/2018.

felszabadítás, de ez nincs kimutatva az adatokban. Így álláspontja szerint kevesebbet mutatott ki a valós felszabadításnál, mert a kötelezettségvállalás így is teljesült.²⁰ Ilyen esetekben nyilvántartásában ME-re módosította azoknak a KK+ME szerződéseknek a kategorizálását, amelyekhez felszabadító módosítás kapcsolódott. Ennek oka, hogy álláspontja szerint ezek a szerződések – [ÜZLETI TITOK] – a palack/doboz tekintetében ténylegesen már nem működtek kizárólagosként. Ugyanis a Heineken célja [ÜZLETI TITOK].²¹

12. A vizsgáló Heineken által benyújtott kimutatásokkal kapcsolatban elvégzett elemzése több problémát, ellentmondást, becslési bizonytalanságot is azonosított, különösen az organikus csökkenés figyelembevételét²² illetve a szerződésekben szereplő mennyiségeknek a tényleges értékesítés mértékével történő arányosítását²³ illetően. A különböző opciók révén négyféle számítás készült,²⁴ melyek közül három a kötelezettségvállalás teljesülését mutatta, a D) verzió szerint ugyanakkor a 2017. évben a lekötöttség csökkenésének mértéke nem érte el az előírt szintet.
13. A Heineken a GVH által felvetett módszertani problémákra reagálva jelezte,²⁵ hogy ha a GVH a szolgáltatott adatok alapján sem látná megfelelően igazoltnak a kötelezettségvállalás teljesítését a Heineken részéről, a Heineken kész elvégezni a mintavételi eljárást, azonban felhívta a figyelmet, hogy ennek jelentős (3-5 hónapos) időigénye van, és álláspontja szerint kevésbé megbízható eredményre vezetne, mint a Heineken által javasolt módszerek (akár az egyszerűsített, lekötött mennyiségeken alapuló, akár az értékesített mennyiségeken alapuló módszertan). Ezt követően az eljárás alá vont a GVH felhívására²⁶ az utóvizsgálat során a lekötöttség változását az alapeljárásban előírt mintavételes eljárással is kiszámította.²⁷ Ennek eredményeként a Heineken által lekötött mennyiségek és az érintett szerződések a bázisévnek tekintett 2014. évben, illetve 2016-ban és 2017-ben az alábbiak szerint alakultak:

Szerződésekben megfogalmazott elvárás, kikötés a HoReCa egység felé	Becsült értékesített mennyiség 2014 (hl)	Becsült értékesített mennyiség 2016 (hl)	Becsült értékesített mennyiség 2017 (hl)	Érintett szerződések száma 2014	Érintett szerződések száma 2016	Érintett szerződések száma 2017
KK+ME	[ÜZLETI TITOK]	[ÜZLETI TITOK]	[ÜZLETI TITOK]	[ÜZLETI TITOK]	[ÜZLETI TITOK]	[ÜZLETI TITOK]
RE+ME	[ÜZLETI TITOK]	[ÜZLETI TITOK]	[ÜZLETI TITOK]	[ÜZLETI TITOK]	[ÜZLETI TITOK]	[ÜZLETI TITOK]
ME	[ÜZLETI TITOK]	[ÜZLETI TITOK]	[ÜZLETI TITOK]	[ÜZLETI TITOK]	[ÜZLETI TITOK]	[ÜZLETI TITOK]
Összesen lekötött	[ÜZLETI TITOK]	[ÜZLETI TITOK]	[ÜZLETI TITOK]	[ÜZLETI TITOK]	[ÜZLETI TITOK]	[ÜZLETI TITOK]
Változás 2014-hez képest	-	[ÜZLETI TITOK]	[ÜZLETI TITOK]			

²⁰ VJ/6-24/2018. jegyzőkönyv 15. pont

²¹ VJ/6-44/2018. III. 1. pont

²² Tekintettel arra, hogy a Heineken év végi (statikus állapotot mutató) szerződésállományból indult ki, ellentmondásosnak tűnik az ehhez kapcsolódóan azonosított mennyiségből levonni az organikus csökkenés mértékét (amely dinamikus szemléletű megközelítést mutat).

²³ Lekötöttnék alapvetően a szerződésekben meghatározott mértékig tekinthetőek az értékesítési mennyiségek, ugyanakkor az értékesítési elvárások nem minden esetben teljesülnek, így alulteljesítés esetén szükséges lehet a szerződésben kikötött mennyiségek arányosítása.

²⁴ A Heineken által kidolgozott A) verzió nem veszi figyelembe az organikus csökkenést, és nem végez a teljesítéssel való arányosítást, míg a B) verzió figyelembe veszi az organikus csökkenést és arányosítást is végez. A vizsgálat ezt kiegészítette a másik két lehetséges változattal: a C) verzió bemutatja az organikus csökkenés figyelembe vételét arányosítás nélkül, míg a D) verzió bemutatja az organikus csökkenés figyelmen kívül hagyását arányosítással. (Részletesen ld. a VJ/6-62/2018. sz. vizsgálati jelentés 4.2.1.1. fejezetét.)

²⁵ VJ/6-44/2018.

²⁶ VJ/6-81/2018.

²⁷ VJ/6-91/2018.

14. A vizsgálat által végzett számítások kimutatták, hogy 95%-os megbízhatósági szinten az előírt csökkentés mindenképpen (a konfidencia intervallum Heineken számára kedvezőtlen oldalán is) teljesült.

IV.

Az eljárás alá vont álláspontja

15. A Heineken álláspontja szerint²⁸ a 2014., 2016. és 2017. évi HoReCa szerződéses állományról vezetett nyilvántartásokkal a mintavételezési eljárásnál pontosabb és a kötelezettségvállalás teljesítésének igazolására alkalmasabb módszert választott, amivel a rétegbecslés, az átlagbecslés és értékösszegbecslés sajátosságaiból adódó megbízhatósági korlátok elkerülhetők. Az eljárás alá vont ugyanakkor – a vizsgáló által a Heineken számításaival kapcsolatban felvetett aggályok nyomán – benyújtott egy olyan számítást is, ami kizárólag a szerződésekben szereplő lekötött mennyiségeket veszi figyelembe.²⁹
16. A Heineken ezzel kapcsolatban azt nyilatkozta, hogy a Végzés szövegéből közvetlenül levezethető, hogy a lekötött mennyiségek csökkentésével kell a kötelezettségvállalást teljesíteni. Kifejtette, hogy a HoReCa szerződéseiben kizárólag a mennyiségi elvárással érintett (és így lekötött) mennyiségek szerepelnek és szerepelhetnek, hiszen a tényleges értékesítési mennyiségek a szerződések megkötésekor nem lehetnek ismertek. Ennek megfelelően a lekötöttség csökkentésének tervezésekor a Heineken (és vélhetően a másik két sörgyár) rendelkezésére csak előrejelzések és becslések állhattak a tényleges eladások tekintetében, amit természetesen jelentősen tud befolyásolni a teljes HoReCa piac növekedése vagy szűkülése és a piacot egyébként befolyásoló más tényezők, mint az időjárás és a kézműves sörök népszerűségének növekedési üteme. A Heineken előadta, hogy ezért is rendelkezett úgy a Végzés, hogy a kötelezettségvállalás a lekötött mennyiségekből induljon ki.
17. A Heineken továbbá előadta, hogy ha a számítás kizárólag a lekötött mennyiségekkel számol, a ténylegesen a HoReCa egységeknek értékesített mennyiségek irrelevánsak. Ebből kifolyólag nem kell a lekötött mennyiségek és a tényleges értékesítési adatok közötti arányszámnak megfelelően arányosítani a felszabaduló mennyiségeket, és ezzel azt a feltételezést tenni, hogy egyenletesen oszlik meg az alulteljesítés a HoReCa egységek között. Ez a módszertan egyébként azt mutatta ki, hogy a két évre vonatkozóan előírt lekötöttség-csökkenés már az első évben teljesült.
18. A Heineken a mintavételezéses eljárás elvégzését követően is fenntartotta,³⁰ hogy a kötelezettségvállalását teljesítette, mivel az általa benyújtott adatok bizonyítják, hogy az előírt mértéknél jelentősen nagyobb arányban csökkentette a lekötött mennyiségeket.
19. Az eljárás alá vont a piaci helyzet és a vendéglátó egységekkel kötött megállapodások kapcsán általános jelleggel az alábbiakat emelte ki.³¹
20. A különböző HoReCa megállapodások továbbra is a HoReCa egységek finanszírozásának elsődleges forrásai. A jelenlegi gazdasági környezetben általánosságban elmondható, hogy a vendéglátás iparágban továbbra is nehéz a napi működést, kisebb beruházásokat

²⁸ VJ/6-44/2018.

²⁹ A vizsgáló megjegyezte, hogy a Heineken által becsatolt számítások egyike sem lett ennek az elvnek az alapján kidolgozva, mivel a Heineken már az első adatszolgáltatása óta figyelembe vett a KK+ME kategóriához tartozóan valamilyen palackos forgalmat is, összhangban a VJ/49/2011. számú eljárásban követett módszertannal.

³⁰ VJ/6-91/2018.

³¹ VJ/6-11/2018.

finanszírozó bankhitelhez jutni, mert a magyar HoReCa szektor soha nem volt a banki hitelezés számára vonzó terület. A kizárólagossági megállapodások továbbá képesek kezelni a felmerülő feltartási (hold-up) és potyautas (free-rider) problémákat. Ezen megállapodások alapján ugyanis a sörgyárak jelentős beruházásokat és ráfordításokat eszközölnek (például hűtők, csapoló berendezések és más eszközök beszerelése, a területi képviselők rendszeres látogatásai, tisztítás és karbantartás, marketing anyagok, poharak), amely szolgáltatásokat és eszközöket a HoReCa egységek külön fizetési kötelezettség nélkül kapnak meg. A megállapodások kizárólagossági kikötései a biztosítékaik annak, hogy ezen beruházások megtérüljenek, és hogy ne a versenytársak használják ki az adott HoReCa egységgel megállapodásban lévő sörgyártó beruházásainak előnyeit.

21. A teljes sörpiacon figyelemre méltó trend, hogy a kisüzemi sörfőzdék forgalma 2015 és 2017 között több mint duplájára emelkedett, vagyis esetükben a sörpiac egészét jellemző maximum 2-3%-os növekedésnél jóval látványosabb a fejlődés. A kiváló piaci munka, a jó minőségű termékek piaci útjában tehát egyáltalán nem állnak mesterséges akadályok egyik sör esetében sem, a kézműves sörök népszerűsége és terjedése összességében is nagyon jól tesz a sörnek, mint önálló italkategóriának. A fogyasztók új ízeket, új stílusokat ismerhetnek meg, a sör „trendi” jellege tovább erősödhet a „craft-beer” erősödésével. Valószínű, hogy csak gyártói kapacitás gondok akadályozhatják a kisüzemi sörfőzdék további fejlődését, melyek piaci részesedése 1,5%-ra tehető.
22. A fentiek miatt a HoReCa szerződéskötés az egész szegmensben általános és bevett gyakorlat a falusi kocsmától a luxus éttermekig-szállodáig. A vendéglátós partnerek részére ez biztos vendégkört, bevételt, költségtakarékosságot, tervezhető jövőt és forgalmat jelent. A választás során nyilván figyelembe veszik, hogy jól ismert és jól bevezetett márka nélkül nehezebb a HoReCa piacon sikereket elérni, így a vendéglátós partnerek szívesebben kötik össze saját vállalkozásuk sikerét és jövőjét olyan termékekkel, amelyeket már a fogyasztók ismernek, azokban megbíznak.
23. A sörgyárak és a HoReCa egységek közötti együttműködés megteremti a lehetőséget olyan új (kezdő, tőkeszegény) vendéglátó vállalkozók piacra lépéséhez is, akik e nélkül nem tudnának megjelenni a piacon, és ezzel hozzájárul a verseny erősödéséhez és a fogyasztók választási lehetőségeinek bővüléséhez. A vendéglátó egységek a gyártókkal kötött szerződések alapján hordóban forgalmazott kiváló minőségű friss sört, a fogyasztók által keresett és ismert márkát, egységenként körülbelül 500.000 forint értékű kihelyezett sörcsapoló eszközöket, hűtőket, napernyőket, nagy értékű árnyékolástechnikát, egyéb reklámanyagokat, poharakat, rendszeres higiéniai tisztítást és szervizszolgáltatási háttérrel, bármikor elérhető területi képviselői hálózatot, illetve nagyon sok esetben helyi promóciókat, alkalmi marketingtámogatást kapnak az üzletük fejlesztéséhez, fenntartásához.
24. Fontos továbbá az az arany szabály, hogy mindig a HoReCa partner döntése, hogy az adott egységben milyen sört árul. A megfelelő márkák és szolgáltatási háttér esetén akármelyik sörgyárnak vagy sörfőzőnek lehetséges a piacra lépés, mert mindig meg van a lehetőség, hogy valaki új belépőként elnyerje a vendéglátós partnerek bizalmát.
25. Az előzetes álláspontra tett észrevételeiben³² és a tárgyaláson³³ a Heineken előadta, hogy egyetért az eljáró versenytanács azon következtetésével, hogy a főkötelezettség teljesült. Az igazolási, tájékoztatási kötelezettség kapcsán elsődlegesen kérte a kötelezettségvállalás teljesítésének megállapítását, másodlagosan az eljárás megszüntetését arra figyelemmel,

³² VJ/6-115/2018.

³³ VJ/6-116/2018.

hogy a tájékoztatási kötelezettség teljesítésének kikényszerítése nem indokolt, harmadlagosan pedig jogsértés megállapítása esetén a bírság jelentős csökkentését.

26. A tájékoztatási kötelezettség teljesítése kapcsán kifejtette, hogy a kötelezettség szövege nem tartalmazza kifejezetten, hogy az kizárólag mintavételes eljárással teljesíthető, pusztán utalást tartalmaz a Végzés V.2.1. pontjára, amely említést tesz ugyan az alapeljárás során alkalmazott mintavételes eljárásról, azonban ezen túlmenően és nagyobb részletességgel írja le különösen az egyes HoReCa értékesítési szerződések kategorizálásának módszertanát. A Végzés továbbá hivatkozik az alapeljárás vizsgálati jelentésének 8.3.1. sz. mellékletét képező közgazdasági elemzésre is, amely szintén több módszertant is említ, közöttük a gyártók által szolgáltatott értékesítési adatokat mind a piacméret, mind a piaci részesedések számításánál. Ezért iratellenes és téves az előzetes álláspont azon megállapítása, hogy „a szerződéses állományokról vezetett nyilvántartások alapján végzett becslések, kalkulációk még említés szintjén, a mintavételes eljárás előzményeként sem jelennek meg a Végzésben.” A Heineken emellett hivatkozott arra, hogy az alapeljárás során számos adatkérésre szintén nem a mintavételi eljárásból kinyert, hanem a saját SAP értékesítési adataira alapozva válaszolt. Mindezek alapján álláspontja szerint megállapítható, hogy az alapeljárásban is többféle módszertan került alkalmazásra, ezért megalapozottan értelmezhető úgy a Heineken a tájékoztatási kötelezettséget, hogy annak teljesítése az alapeljárás során alkalmazott más módszertannal is megfelelő. Ismételten hivatkozott arra, hogy a beszámolásra rendelkezésre álló 30 napos időtartam az alapeljárásban lefolytatott mintavételezésekre sem volt elegendő, így valójában fel sem merült, hogy a tájékoztatási kötelezettséget mintavételezéses eljárással kellene teljesíteni. Megjegyezte, hogy az SAP-adatokon alapuló és a mintavételezéssel kinyert eredmények az alapeljárás során sem mutattak érdemi eltérést, ami szintén arra a következtetésre vezette, hogy az SAP rendszerből származó adatok megfelelően igazolják a lekötöttség csökkenését. Végezetül hangsúlyozta, hogy az előzetes álláspont is elismerte, hogy a Heineken részéről e körben rosszhiszeműség nem feltételezhető.
27. A Heineken hozzátette, hogy még ha a fentiek ellenére megállapítható is lenne, hogy a tájékoztatási kötelezettség teljesítésére csak a mintavételes eljárással kerülhetett sor, a vállalat a Heineken még ebben az esetben is teljesítette, hiszen az utóvizsgálat során önként felajánlotta, hogy a mintavételezést elvégzi, s azt valóban meg is tette, sőt, a GVH addicionális, az alapeljárásban fel sem merült módszertani elvárásainak, auditálási igényének is eleget tett. Kifogásolta továbbá, hogy az előzetes álláspont szóhasználata a tájékoztatási kötelezettség teljesítése kapcsán nem következetes: egyes helyeken a teljesítés hiányát állapítja meg, míg máshol részbeni teljesítésről ír.
28. Az eljárás alá vont előadta, hogy bírság kiszabásának még nem teljesítés megállapíthatósága esetén sem lenne helye, mivel álláspontja szerint a GVH az ügyintézési határidőt túllépte, ami a Kúria Kf.II.37.959/2018/14. számú ítélete értelmében megfosztja a hatóságot a bírságszankció alkalmazásának lehetőségétől.
29. A Tptv. jelen eljárásban alkalmazandó 76. § (4) bekezdés a) pontja alapján szintén arra a következtetésre lehet jutni, hogy bírság kiszabásának a jelen ügyben nincs helye, mivel a tájékoztatási kötelezettség utólagos kikényszerítése – a GVH joggyakorlata³⁴ fényében – nem indokolt és nem is értelmezhető. A Heineken előadta, hogy a kikényszerítés nem indokolt, mert a tájékoztatási kötelezettség legkésőbb az utóvizsgálat során, a mintavételezéses eljárás eredményeinek benyújtásakor teljesült, ezért az esetleges

³⁴ E körben hivatkozott a VJ/128/2015. Tettye Forrásház Zrt., a VJ/34/2017. E.ON csoport, a VJ/109/2013. OTP Jelzálogbank Zrt. és a VJ/60/2015. Fővárosi Vízművek Zrt. ügyekre.

késedelmes teljesítés, átmeneti tájékoztatási hiányosság a joggyakorlat fényében nem ad módot bírság kiszabására. Hangsúlyozta, hogy a GVH által kifogásolt mulasztás a főkötelezettséget nem, csak a tájékoztatási kötelezettséget érintette, ami enyhébb megítélés alá kell eszen. Márpedig egyes korábbi ügyekben³⁵ olyan esetekben sem látta indokoltnak bírság kiszabását a GVH, amikor a késedelem a főkötelezettség teljesítését érintette. Szintén a joggyakorlatra hivatkozással kiemelte, hogy a mulasztás ellenére, a főkötelezettség teljesítése folytán a kötelezettségvállalással elérni kívánt cél teljesült, és a fogyasztókat kár nem érte.

30. A Heineken előadta, hogy bírság kiszabására azért sincs lehetőség, mert a GVH a Ket. 1. § (2) bekezdésében foglalt együttműködési kötelezettségét megsértette, amikor annak ellenére nem jelezte az eljárás alá vont felé, hogy fenntartásai lennének a tájékoztatások tartalmával kapcsolatban, hogy a benyújtott beszámolókból – álláspontja szerint – nyilvánvalóan kiderült, hogy az értékesítési adatok nem a mintavételi eljárásból, hanem a Heineken saját nyilvántartásaiból származnak (részletesebben ld. 31.(ii) pont). A GVH azonban sem a beszámolók benyújtását követően, sem az utóvizsgálati eljárás kezdetén nem jelezte, hogy a tájékoztatási kötelezettség teljesítésének módszertana nem megfelelő.
31. A kilátásba helyezett bírság összege kapcsán a Heineken azzal érvelt, hogy az aránytalanul magas, mivel nem veszi figyelembe, hogy a jogsértés (i) nem jelentős, (ii) nem felróható az eljárás alá vontnak, (iii) az utóvizsgálat elhúzódása nem a Heineken állítólagos jogsértésének eredménye, illetve hogy (iv) a Heineken árbevételén belül a jövedéki adó jelentős súlyt képvisel, amelyet a Heineken csak beszed az állam javára, de az jogszabályi előírás alapján az állam bevételét képezi, így annak figyelembevétele a bírságalap részeként nem indokolt.
- ad (i): A Heineken álláspontja szerint a kötelezettségvállalás érdemi része teljesült, így nem merülhet fel a gazdasági verseny akár legkisebb mértékű veszélyeztetettsége és a fogyasztók, üzletfelek érdekei sem sérülhettek. Továbbá, az előzetes álláspont által is elismerten legalább részben a tájékoztatási kötelezettség is teljesült, így az állítólagos jogsértés nem tekinthető jelentősnek.
 - ad (ii): Ahogyan az előzetes álláspont is leszögezi, a Heinekent nem a megtévesztés szándéka vezette, hanem – az eljárás alá vont szerint – megalapozottan értelmezhetette úgy a Végzésben foglalt kötelezést, hogy a beszámolási módszertan nem releváns, a számítás egy más (hasonló) módszerrel is elvégezhető. Ezt támasztja alá az a tény is, hogy az érdemi kötelezettség, a lekötöttség csökkentése mindkét módszer szerint teljesült. Ráadásul álláspontja szerint a beszámolókból egyértelműen kiderült (noha szó szerint kétségtelenül nem lett leírva), hogy a Heineken nem a mintavételezéses eljárást alkalmazta: a számsorok, azok származtatási módja kifejezetten megjelölésre került. E körben hivatkozott a „További módszertani megjegyzések” címszó alatti (ii) pontra, amely szerint „Hordó, doboz és palack forgalmi adatok a Heineken nagykereskedelmi SAP forgalmi adatai alapján kerültek meghatározásra”. Ezért álláspontja szerint téves és iratellenes az előzetes álláspont azon érve, hogy a tájékoztatók benyújtásával egyidejűleg a Heineken nem hívta fel a figyelmet az alkalmazott módszertanra. Mindazonáltal a Heineken az utóvizsgálat során az első adatkérésre adott válaszában egyértelművé tette, hogy nem mintavételezéssel számolta a lekötöttség csökkenését, a GVH ennek ellenére nem jelezte aggályait, hanem részletes egyeztetésekbe bocsátkozott a Heineken által alkalmazott módszertan kapcsán. Az alternatív módszertan elfogadhatatlanságát csak

³⁵ E körben hivatkozott a VJ/20/2018 MPM Biztosítási Alkusz Kft. „v.a.”, a VJ/35/2017. Budapest Airport Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér Üzemeltető Zrt. és a VJ/34/2017. E.ON csoport ügyekre.

közel két évvel az utóvizsgálat megindítását követően jelezte a GVH a Heineken felé, miután az eljárás alá vont korábban önként felajánlotta, hogy a mintavételezést elvégzi. Az alternatív módszertannal kapcsolatban folyamatban volt egyeztetésekre tekintettel a Heineken részéről nem lett volna észszerű vagy hatékony a mintavételezés párhuzamos elvégzése, különös tekintettel arra, hogy a GVH ráutaló magatartása révén abban a hiszemben volt, hogy az általa alkalmazott módszertant a GVH – az esetlegesen szükséges módosításokkal – elfogadhatónak találja. Mindezek alapján kifogásolja, hogy az előzetes álláspont azt is felrója a Heinekennek, hogy a mintavételezést az utóvizsgálat során is csak a GVH általi kötelezésre végezte el, korábbi önkéntes felajánlása ellenére.

- ad (iii): Az utóvizsgálat elhúzódása nem a Heineken állítólagos jogsértésének eredménye, mivel bár a tájékoztatások alapján és az utóvizsgálat során benyújtott első adatszolgáltatás fényében is egyértelmű lehetett a GVH számára, hogy a beszámolási kötelezettséget a Heineken nem mintavételezéssel teljesítette, csak közel két évvel később jelezte, hogy a mintavételt is szükségesnek tartja. A Heineken megkérdőjelezte a Végzés X.5. pontjában foglalt érvelés helytállóságát is (miszerint a mintavételes eljárás alkalmazása esetén módszertani probléma, a becslések újbóli tisztázása nem merülhet fel), utalva arra, hogy a vizsgálat a mintavételezés elvégzésére kötelező végzésben az alapeljáráshoz képest további részleteket, pontosítást írt elő. Felvetette továbbá, hogy ha a Borsodi a vállalását határidőben pontosan teljesítette, és a módszertannal kapcsolatban semmilyen tisztázandó kérdés nem merült fel, akkor a GVH-nak miért volt szüksége közel 2 évre az eljárás Borsodival szembeni megszüntetésére.

32. Végezetül a Heineken kérte, hogy az eljáró versenytanács legyen figyelemmel arra a körülményre is, hogy mind az alapeljárás, mind az utóvizsgálat során folyamatosan jóhiszeműen járt el, a vizsgálókkal együttműködött, kérdés/probléma esetén egyeztetéseket kezdeményezett, a módszertant a hatósági elvárásoknak megfelelően finomította, az ismételt adatkéréseknek rendre eleget tett. Bírság kiszabása álláspontja szerint már csak ezért sem indokolt.

V.

Jogszabályi háttér

33. A Tptv. 2014. július 1-jéig hatályban volt 47. § (1) bekezdése alapján a versenyfelügyeleti eljárás szakaszai közé tartozik az utóvizsgálati eljárás is. Ennek következtében az ezt megelőzően indult versenyfelügyeleti eljárások utóvizsgálatai során az alapügy indításakor hatályban volt rendelkezéseket kell alkalmazni.
34. A Tptv. 44. §-ának (1) bekezdése szerint a versenyfelügyeleti eljárásra – a törvényben meghatározott szűk körű kivételtől eltekintve – a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) rendelkezéseit kell alkalmazni.
35. A Ket. 13. §-a (2) bekezdésének e) pontja alapján a Ket. rendelkezéseit a versenyfelügyeleti eljárásban csak akkor kell alkalmazni, ha az ügyfajta vonatkozó törvény eltérő szabályokat nem állapít meg.
36. A Tptv. 76. § (1) bekezdés a) pontja alapján a vizsgáló utóvizsgálatot tart a 75. § szerinti végzésben meghatározott kötelezettség teljesítésének ellenőrzése érdekében. Ugyanezen szakasz (3) bekezdése értelmében az utóvizsgálatra a versenyfelügyeleti eljárásra vonatkozó rendelkezéseket kell megfelelően alkalmazni.

37. A Tpvt. 76. § (4) bekezdés a) pontja szerint az eljáró versenytanács a vizsgáló jelentése alapján az (1) bekezdés a) pontja szerinti esetben, ha az ügyfél a vállalt kötelezettséget nem teljesítette, végzéssel bírságot (78. §) szab ki, kivéve, ha a körülmények változására tekintettel a kötelezettség teljesítésének kikényszerítése nem indokolt; ilyen esetben, továbbá akkor, ha az ügyfél a vállalt kötelezettséget teljesítette, az utóvizsgálatot végzéssel megszünteti. Az (5) bekezdés értelmében a (4) bekezdés a) pontja szerinti, bírságot kiszabó végzéssel szemben külön jogorvoslatnak van helye (82. §).
38. A Tpvt. 78. § (1) bekezdése alapján az eljáró versenytanács bírságot szabhat ki azzal szemben, aki e törvény rendelkezéseit megsérti. A bírság összege legfeljebb a vállalkozás, illetve annak - a határozatban azonosított - vállalkozáscsoportnak a jogsértést megállapító határozat meghozatalát megelőző üzleti évben elért nettó árbevételének tíz százaléka lehet, amelynek a bírsággal sújtott vállalkozás a tagja. Ugyanezen szakasz (3) bekezdése értelmében a bírság összegét az eset összes körülményeire - így különösen a jogsérelem súlyára, a jogsértő állapot időtartamára, a jogsértéssel elért előnyre, a jogsértő felek piaci helyzetére, a magatartás felróhatóságára, az eljárást segítő együttműködő magatartására, a törvénybe ütköző magatartás ismételt tanúsítására - tekintettel kell meghatározni. A jogsérelem súlyát különösen a gazdasági verseny veszélyeztetettségének foka, a fogyasztók, üzletfelek érdekei sérelmének köre, kiterjedtsége alapozhatja meg.
39. A Tpvt. 82. §-ának (1) bekezdése szerint az eljáró versenytanácsnak a versenyfelügyeleti eljárás során hozott végzése ellen külön jogorvoslatnak csak akkor van helye, ha azt a Ket. vagy a Tpvt. megengedi. Ugyanezen szakasz (2) bekezdése értelmében az eljáró versenytanács végzésével szemben fellebbezésnek nincs helye, annak bírósági felülvizsgálata kérhető. A (3) bekezdés továbbá kimondja, hogy az eljáró versenytanács végzésének bírósági felülvizsgálata iránti kérelmet a végzés közlésétől számított nyolc napon belül az ügyfél, valamint az terjeszthet elő, akire nézve a végzés rendelkezést tartalmaz, továbbá az, akivel a végzést e törvény alapján közölni kell.

VI.

Jogi értékelés

VI.1. A kötelezettségvállalás teljesítése

40. Előljáróban rámutat az eljáró versenytanács arra, hogy a kötelezettségvállalások teljesítése során a vállalásokkal összhangban előírt kötelezettségek minden egyes elemének megvalósítása szükséges, ideértve az érdemi kötelezettségek alakulásának bemutatását célzó igazolási kötelezettségeket is, hiszen a Tpvt. 76. § (4) bekezdés a) pontja nem tesz különbséget a kötelezettségek jellege tekintetében. Az igazolási kötelezettségek egyrészről a vállalások elfogadhatóságának mérlegelése során hozzájárulhatnak a vállalások későbbi ellenőrizhetőségének alátámasztásához, másrészről megkönnyíthetik és gyorsabbá tehetik a kötelezettségek teljesítése tárgyában indított utóvizsgálatok lefolytatását. Mindezek alapján az eljáró versenytanács értékelése szerint az igazolási kötelezettségek nem vagy nem megfelelő teljesítése nem mentesülhet a szankcionálás alól arra hivatkozással, hogy azok csak az érdemi kötelezettségekhez kapcsolódó, járulékos kötelezettségek. Az eljáró versenytanács az utóvizsgálati eljárás során feltárt bizonyítékok alapján a kötelezettségvállalások teljesítésével kapcsolatban az alábbiakat állapítja meg.
41. A Heineken a kötelezettségvállalás I. részének teljesítése során a Végzésben foglaltaknak megfelelően járt el: a HoReCa egységekkel kötött szerződéseinek rendszerét akként alakította át, hogy annak eredményeként az általa lekötött sörértékesítési mennyiség csökkent. A Végzés V.2.1. pontjában a Heinekenre vonatkozóan alkalmazott módszertan

alapján elvégzett, könyvvizsgáló által hitelesített³⁶ adatokon alapuló számításokkal kimutatható,³⁷ hogy mind a 2016., mind a 2017. évben az előírt mértéket meghaladóan csökkent a Heineken által értékesített lekötött mennyiség. A vizsgálat és az eljáró versenytanács áttekintette a Heineken által végzett számításokat és a becsatolt szerződésmintákat, azok kategorizálását, melyek alapján az eljáró versenytanács megállapítja, hogy a Végzés rendelkező részének I. pontjában foglalt kötelezettségvállalását a Heineken megfelelően teljesítette.

42. A Végzés rendelkező részének II. pontjában foglalt kötelezettségvállalását ugyanakkor a Heineken nem az előírtaknak megfelelően teljesítette, mivel a Végzésben meghatározott határidőn belül benyújtott tájékoztatások nem az előírt módszertan szerint elvégzett számításokon alapultak. Figyelemmel arra, hogy a kötelezettségvállalás I. részében foglalt rendelkezés a lekötöttség mértékének változását az előírt módszertan szerint számított mennyiségekhez képest határozta meg, így a beszámolási kötelezettség nem megfelelő teljesítése egyben azt is eredményezte, hogy a GVH nem volt abban a helyzetben, hogy a vállalás I. részének teljesülését ellenőrizhesse.³⁸ Ennek orvoslására a GVH az utóvizsgálat során felhívta³⁹ a Heinekent, hogy végezze el a számításokat a Végzésben előírt módszer alkalmazásával, aki ennek a felhívásnak a VJ/6-91/2018. számú beadványában tett eleget. Az eljáró versenytanács álláspontja szerint ezért megállapítható, hogy az eljárás alá vont tájékoztatási, igazolási kötelezettségét az alkalmazott módszertan tekintetében az előírt határidőben nem megfelelően teljesítette.
43. Az eljáró versenytanács nem ért egyet a Heineken azon érvelésével, hogy a Végzésből az lenne levezethető, hogy a kötelezettség teljesítését a szerződésekben szereplő lekötöttségi mértékekből kiindulva kellene megvalósítani, és hogy emiatt a ténylegesen értékesített mennyiségek irrelevánsak. A Végzés ugyanis rendelkező részének I. pontjában egyértelműen kimondja, hogy a lekötött mennyiséget a Végzés V.2.1. pontja szerint kell számítani, miként a Végzés rendelkező részének II. pontja a beszámolási kötelezettség kapcsán világosan rögzíti, hogy a tájékoztatásnak ugyancsak a Végzés V.2.1. pontjában foglalt módszertanon kell alapulnia. A Végzés V.2.1. pontjában pedig a Heineken vonatkozásában a lekötöttség számszerűsítésével összefüggésben kizárólag a mintavételes eljárással végzett, tényleges értékesítéseken alapuló számítások és azok eredményei kerülnek ismertetésre; a szerződésekben szereplő lekötött mennyiségek vagy a szerződéses állományokról vezetett nyilvántartások alapján végzett becslések, kalkulációk még említés szintjén, a mintavételes eljárás előzményeként sem jelennek meg a Végzésben. Bár a Heineken azzal érvelt, hogy a Végzés V.2.1. pontjában és az alapeljárásbeli vizsgálati jelentés Végzés által is hivatkozott 8.3.1. mellékletében többféle módszertan is ismertetésre kerül, így álláspontja szerint alappal gondolhatta azt, hogy a mintavételezéstől eltérő módszertan alkalmazásával is megfelel a Végzésben foglalt kötelezésnek, az eljáró versenytanács ezt az érvelést nem osztotta. Az alternatív módszerek ugyanis nem a lekötöttségi számítások, hanem a teljes piac méretének és az egyes eljárás alá vontak piaci részesedéseinek meghatározásával összefüggésben kerültek ismertetésre, ahogy ezt az előzetes álláspontra tett észrevételeiben és a tárgyaláson tett nyilatkozatában a Heineken is elismerte, így nem hivatkozhat alappal arra, hogy ezen számítási metódusokat a lekötöttség

³⁶ VJ/6-106/2018.

³⁷ VJ/6-91/2018.

³⁸ Különösen is azért, mert a Heineken által benyújtott, alternatív módszeren, becslési eljáráson alapuló számítások vizsgálata során a GVH számos ellentmondást azonosított, melyek korrekciójára a Heineken és a vizsgálat több változatot is kidolgozott, ezek azonban nem támasztották alá teljesen egyértelműen a vállalások teljesülését. (Ld. VJ/6-62/2018. számú vizsgálati jelentés 55-66. pontjai [Heineken számára betekinhető iratváltozat: VJ/6-65/2018.]

³⁹ VJ/6-81/2018.

szempontjából is relevánsnak tételezhető. Megjegyzi az eljáró versenytanács, hogy egyébiránt önmagában is ellentmondásos a Heineken érvelése a kötelezés tartalmának egyértelműsége kapcsán, amikor egyrészt azt állítja, hogy jogszerűen lehetett abban a hiszemben, hogy az alternatív módszertan használatával is megfelel a kötelezésben foglaltaknak, másfelől viszont szükségét érezte annak – állítása szerint – egyértelmű és kifejezett jelzését a GVH felé a beszámolóiban, hogy nem a mintavételezéses módszertan alkalmazásával járt el.

44. Ezen túlmenően a Végzés indokolásának X.5. pontja, amely a vállalt kötelezettségek betartásának ellenőrizhetőségét értékeli, kimondja, hogy „az eljárás alá vontak a lekötött mennyiség számításának módszere és módszertana tekintetében kifejezett[en] kötelezték magukat az eljárás során alkalmazott becslés és becslési módszertanok alkalmazására, a kötelezettség betartásának ellenőrzése a Gazdasági Versenyhivataltól megvalósítható anélkül, hogy a becslésekkel kapcsolatos fogalmak újradefiniálásával kapcsolatos problémák felmerülhetnének.” Ez az eljáró versenytanács álláspontja szerint megerősíti a Végzés rendelkező részében előírt, V.2.1. pont szerinti módszertan alkalmazásának szükségességét, egyben annak indokát is adja: a módszertani problémák, becslések újbóli tisztázásának elkerülését jelölve meg. Ezen rendelkezés létjogosultságát, az érvelés megalapozottságát az eljáró versenytanács szerint szemléletesen mutatja a jelen utóvizsgálat példája is: a Heineken által végzett kalkulációk számos olyan kérdést vetettek fel, amit az utóvizsgálat során a vizsgálók igyekeztek tisztázni, s amelyek eredményeként négy lehetséges scenario került kidolgozásra, melyek alapján ugyanakkor a kötelezettségvállalás teljesítése kérdésében nem lehetett egyértelmű következtetést levonni, hiszen az egyes scenariok eltérő mértékű lekötöttség-csökkenésre utaltak (vö. 12. pont). A Heineken ezzel összefüggésben megkérdőjelezte, hogy a mintavételezéssel valóban elkerülhetőek lettek volna a további pontosítások, utalva arra, hogy esetében is szükség volt a vizsgálttal való egyeztetésre, illetve arra, hogy a Borsodi esetében is közel 2 év kellett a GVH-nak ahhoz, hogy a tájékoztatások alapján a kötelezettségvállalás teljesítése tárgyában döntésre jusson. E körben az eljáró versenytanács aláhúzza, hogy a Végzés a problémák felmerülésének, tisztázásának elkerülését inkább célkitűzésként, semmint megmásíthatatlan tényként fogalmazta meg, s azt, hogy a már kidolgozott, korábban is alkalmazott módszertan újbóli alkalmazása során érdemben kevesebb tisztázandó kérdés merül fel, mint egy alternatív módszer alkalmazása körében, a fentiekben kifejtettek alapján a jelen utóvizsgálati eljárás példája is jól szemlélteti a Heineken vonatkozásában. Az pedig, hogy egy másik eljárás alá vont kapcsán mennyi időre volt szüksége a GVH-nak a döntés meghozatalára, teljességgel irreleváns a jelen jogkérdés eldöntése szempontjából. Megjegyzi ugyanakkor az eljáró versenytanács, hogy míg a Heineken esetében az utóvizsgálat során 7 alkalommal került sor adatkérésre és 2 alkalommal személyes meghallgatásra, emellett e-mailes pontosító egyeztetések is előfordultak, addig a Borsodi számára mindösszesen 2 adatkérő végzés került kiküldésre.
45. A Végzésben szereplő kötelezés egyértelmű tartalma folytán az eljáró versenytanács szerint irreleváns, hogy a Heineken az általa kidolgozott új módszertant a mintavételes eljárásnál pontosabb és a vállalatok teljesítésére alkalmasabb megközelítésnek véli-e, megjegyzi ugyanakkor az eljáró versenytanács, hogy ezen állítását a Heineken semmivel nem támasztotta alá, és annak validitását egyébként is megkérdőjelezi az a körülmény, hogy az új módszertan bizonytalanságai miatt négyféle scenario kidolgozására volt szükség.
46. Szintén nem tudta figyelembe venni az eljáró versenytanács az eljárás alá vont azon hivatkozását, hogy a mintavételes eljárás lefolytatása – annak időigénye miatt – nem volt reálisan megvalósítható a január 31-iki beszámolási határidőben, ezért is kellett más módszerhez folyamodni. E körben kiemelendő, hogy a kötelezettségvállalás intézménye

alapvetően olyan beavatkozási forma, ami a hatóság és az eljárás alá vont vállalkozás közötti konszenzuson alapul, így még ha ez iteratív módon formálódik is, és a GVH esetleg változtatásokat, kiegészítéseket javasol a vállalások tartalmát illetően, azok kötelezettségkénti előírására csak akkor kerülhet sor, ha megvalósításukat az eljárás alá vont vállalkozás kifejezetten megerősíti. Mindezek alapján mind a határidő, mind az alkalmazandó módszertan tekintetében az eljárás alá vont vállalkozás felelőssége lett volna, hogy vállalását olyan formában alakítsa ki, ami a későbbi megvalósíthatóságot is biztosítja. A Heineken utólagos hivatkozása ezért arra, hogy a mintavételes eljárás időigénye hosszabb, mint a beszámolási határidő által biztosított egy hónap, nem szolgálhat a kötelezettség teljesítése alóli mentesülés indokaként. Megjegyzi az eljáró versenytanács, hogy a Heineken egyébként ezt a problémát a hatóság felé a vállalások teljesítésének, illetve az azokról való beszámolás folyamatában nem is jelezte. A vállalt határidő megvalósíthatóságát egyébiránt az a körülmény is alátámasztja, hogy a Borsodi hasonló vállalását megfelelő felkészüléssel határidőben pontosan teljesíteni tudta.

47. Az eljáró versenytanács a Heineken azon okfejtését sem osztotta, hogy azáltal, hogy a GVH felhívására az eljárás alá vont az utóvizsgálat folyamán elvégezte az előírt mintavételezést, valójában teljesítette a Végzésben előírt kötelezettségét. A Végzés ugyanis határidőt is tartalmazott az igazolási kötelezettség elvégzésére vonatkozóan, mely már az utóvizsgálat megindításának időpontját megelőzően letelt; a mintavételezés lefolytatására a Heineken által sem vitatottan az előírt határidőn túl került sor. Mindezek alapján kétségbevonhatatlan tény, hogy az igazolási kötelezettség teljesítése az előírt határidőben nem megfelelően történt meg, így a vállalat teljesítése sem állapítható meg, az eljárás megszüntetésének e jogalapon helye nincs.
48. Tekintettel arra, hogy a Végzés alapján a Heinekennek tisztában kellett lennie azzal, hogy igazolási kötelezettségének a mintavételezési eljárással kell eleget tennie, így a jóhiszemű és tisztességes eljárás alapelveinek megfelelően a Heinekennek minimálisan előzetesen jeleznie kellett volna a GVH számára azt, hogy nem a kötelezettségvállalásának megfelelően kívánja igazolni a teljesítést. Tekintettel arra, hogy erre nem került sor, így a Heineken köteles viselni ezen mulasztásának következményeit.
49. Mindezek alapján az eljáró versenytanács megállapítja, hogy a Heineken a számára a VJ/49-357/2011. számú végzésben előírt kötelezettségeket
 - a sörtermékek on-trade értékesítésének piacán általa értékesített, lekötöttnek minősített, a HoReCa partner által egyoldalúan szankció nélkül fel nem mondható határozott idejű szerződésekben szereplő mennyiségek meghatározott mértékben való csökkentésére vonatkozó részében megfelelően teljesítette,
 - a teljesítésről történő beszámolás tekintetében nem megfelelően teljesítette, mivel a beszámolási határidőben benyújtott beadványaiban a lekötöttség csökkentésének számítása során nem a rá vonatkozóan előírt módszertan szerint járt el.

VI.2. Jogkövetkezmény

50. A Tpv. 76. § (4) bekezdés a) pontja értelmében a kötelezettség teljesítése mellett akkor is az utóvizsgálat megszüntetésére van szükség, ha a körülmények változására tekintettel a kötelezettség teljesítésének kikényszerítése nem indokolt. A Heineken ezzel összefüggésben részletesen bemutatta, hogy a GVH joggyakorlatában számos alkalommal került sor az eljárás megszüntetésére ilyen jogalapon, nem csak tájékoztatási, hanem olykor érdemi kötelezettségekkel kapcsolatos mulasztások esetén is, amennyiben azok legkésőbb az utóvizsgálat folyamán orvoslásra kerültek. Ezen joggyakorlatra hivatkozással a Heineken

álláspontja szerint a jelen ügyben is megszüntetésnek van helye, különös figyelemmel arra, hogy jelen esetben csak az igazolási kötelezettség megfelelő teljesítése vitatott, az érdemi kötelezettség teljesítését az előzetes álláspont is elismeri, ekként az is megállapítható, hogy a kötelezettségvállalással elérni kívánt cél is teljesült. A Heineken által hivatkozott egyes korábbi döntések továbbá azt is kijelentik, hogy beszámolási kötelezettség kapcsán az utólagos kikényszerítés (végrehajtás foganatosítása) nem is értelmezhető, így a szankcionálás ezért sem indokolt.

51. A fentiekkel kapcsolatban az eljáró versenytanács azon az állásponton van, hogy még ha kisebb jelentőségű mulasztások esetén a Tpvt. 76. § (4) bekezdés a) pontjának hivatkozott fordulata alkalmazható is lehet, a jogalkotó szándéka nyilvánvalóan nem irányulhatott arra, hogy nagyobb jelentőségű kötelezettségszegések esetén ezen jogértelmezésre hivatkozással ki lehessen bújni a szankció alól. Az eljáró versenytanács határozott álláspontja, hogy a jelen esetben a Végzés rendelkező részének II. pontjában megjelölt kötelezettség – a Heineken minősítésével ellentétben – nem egy pusztán járulékos, adminisztratív jellegű tájékoztatás, hanem érdemben befolyásolja a Végzés rendelkező részének I. pontjában megfogalmazott főkötelezettség teljesítésének értékelését, értékelhetőségét, annak szerves részét képezi. Erre utal az a körülmény is, hogy a Végzés V.2.1. pontja szerinti módszertanra utalás a főkötelezettség megfogalmazásában, a „lekötött mennyiség” definiálása körében is megjelenik.⁴⁰
52. Ahogyan azt a törvény indokolása is rögzíti, a „bírságolás alól csak az olyan körülményváltozás mentesít, amely a verseny védelméhez kapcsolódik (azaz nem a vállalkozás egyedi helyzetéhez), vagyis azt kell vizsgálni, hogy a törvény megsértésével kapcsolatos aggályok nem szűntek-e meg a kötelezettség teljesítése nélkül is a körülmények változása folytán.” A jelen eljárás tárgyát képező igazolási kötelezettség kapcsán ez a követelmény az eljáró versenytanács álláspontja szerint akként értelmezhető, hogy a mintavételes módszertan szerinti beszámolás hiányában megítélhető-e a főkötelezettség teljesítése (a Heinekenen kívül álló körülményeknek köszönhetően). Megállapítható, hogy a lekötött mennyiség változása kizárólag a mintavételezéses módszertan alapján értékelhető, hiszen a Végzés rendelkező részének I. pontja a lekötött mennyiséget a Végzés V.2.1. pontja szerint számítandó sörértékesítési mennyiségként határozza meg. Mindezek alapján az eljáró versenytanács a jelen helyzetre vonatkozóan nem látta alkalmazhatónak a Tpvt. 76. § (4) bekezdés a) pontjának „a kötelezettség kikényszerítése nem indokolt” fordulatát.
53. Megjegyzi az eljáró versenytanács, hogy az idézett törvényhely teljes kiüresítését és a kötelezettségvállalás, mint intézmény komolyságának megkérdőjelezését eredményezné a Heineken érvelésének elfogadása, azaz ha bármilyen utólagos, az utóvizsgálat alatt megtörtént teljesítés megszüntetné a szankció alkalmazásának lehetőségét, hiszen ez esetben a kötelezettségek határidőben való önkéntes teljesítése helyett elegendő lenne a GVH által az ellenőrzés céljából megindított utóvizsgálat során, külön felhívásra teljesíteni az egyébként korábban önként, az esetleges marasztalás elkerülése és a jogszabályi rendelkezésekkel való összhang megteremtése érdekében felajánlott vállalásokat.
54. A Heineken hivatkozott arra, hogy bírság kiszabására a jelen eljárásban azért sincs lehetőség, mert a GVH az ügyintézési határidőt túllépte. Ennek alátámasztására csatolta a határidő alakulásával kapcsolatban általa végzett számításokat. Az eljáró versenytanács e körben leszögezi, hogy a határidő túllépésére nem került sor, az eljárási határidő 2020. október 21-én járna le, a Tpvt. 63. § (2) bekezdés b) pontjára, (4) bekezdés e) és g) pontjára,

⁴⁰ A sörgyáraknak a Végzés V.2.1. pontja szerint számítandó sörértékesítési mennyiségeiket („lekötött mennyiség”) kell a kötelezés értelmében csökkenteni.

az (5) bekezdés b) pontjára, 76. § (3) bekezdésére, valamint a Ket. 33. § (3) bekezdés c) pontjára is figyelemmel. A Heineken számításai kapcsán megjegyzi az eljáró versenytanács, hogy az a határidő nyugvásának utolsó napját rendre 1 nappal korábbra teszi a törvényben foglaltakhoz képest, továbbá a Tpvt. 63. § (4) bekezdés e) és g) pontja szerinti időtartamokat figyelmen kívül hagyja.

55. Szintén vitatta a bírság kiszabásának lehetőségét az eljárás alá vont arra hivatkozva, hogy a GVH megszegte együttműködési kötelezettségét, amikor sem a tájékoztatások benyújtásakor, sem az utóvizsgálat kezdetén nem jelezte számára, hogy az alternatív számítási módszer nem alkalmazható. Ezzel összefüggésben az eljáró versenytanács rámutat, hogy egyrészt (ahogy ez már fentebb kifejtésre került) a Heineken tért el, önhatalmúlag az általa kidolgozott és önként vállalt és a Végzéssel kötelezővé tett módszertantól, így eredendően a Heinekennek kellett volna – előzetesen – jelezni a Végzéstől való eltérési szándékát, másodsorban sem a Ket., sem a Tpvt. rendelkezéseiből nem vezethető le olyan értelmezés, miszerint a GVH-nak a kötelezettségvállalások teljesítésének igazolása céljából benyújtott tájékoztatásokra szükségszerűen reagálnia kellene; a GVH teljesítéssel kapcsolatos állásfoglalásának törvényi kereteit az utóvizsgálatra vonatkozó rendelkezések adják.
56. Harmadrésről, az eljáró versenytanács vitatja, hogy a beszámolókat alapján egyértelművé kellett volna válnon a GVH számára, hogy a beszámolóra nem mintavételezéssel került sor. Az eljáró versenytanács szerint ugyanis az a megjegyzés, hogy [ÜZLETI TITOK], éppen ennek ellenkezőjére utal, tekintettel arra, hogy az alapeljárásban a nagykereskedőktől származó forgalmi adatok beszerzésére kifejezetten a mintavételezéssel összefüggésben került sor. Szintén a mintavételezésre utal az eljárás során elfogadott módszertanra való utalás, hiszen az alapeljárásban a Heineken által eredetileg javasolt számítások helyett a mintavételezés lett a lekötött mennyiségek kalkulációjának alapjául szolgáló, „elfogadott” módszertan. Szintén nem megalapozott a Heineken azon érvelése, hogy a [ÜZLETI TITOK] fordulatból kiderült, hogy az adatok forrása nem mintavételezés, hanem a Heineken belső nyilvántartásai. Ez a módszertani megjegyzés ugyanis a benyújtott excel fájlokban „további módszertani megjegyzések” címszó alatt szerepel, a lekötöttségi adatokat tartalmazó táblázatokról vizuálisan elkülönítve, kifejezetten az alatta lévő, a Heineken összes Horeca értékesítését tartalmazó táblázathoz kapcsolódva. Tekintettel arra, hogy ezen összefoglaló excel táblázatokhoz az eljárás alá vont semmiféle háttérszámításokat nem közölt, a GVH a benyújtott tájékoztatások alapján nem volt abban a helyzetben, hogy egyértelműen észlelhessen, hogy a Heineken a beszámolás során a mintavételezéstől eltért. A Heineken a beszámolókat tartalmazó beadványainak szöveges részében továbbá kifejezetten akként nyilatkozott, hogy „a 2014. évi bázisévhez képest a Heineken 2016. / 2017. évi, a Végzés V.2.1. pontjának Heineken alpontjában megjelölt módszertan szerint számított lekötött mennyiségei és a csökkenés mértéke a következők voltak”,⁴¹ ami szintén azt a feltevést erősítette a GVH-ban, hogy a számítások mintavételezéssel történtek. Annak pedig, hogy a GVH az utóvizsgálat során mely fázisban kötelezte a Heineken a mintavételezés tényleges lefolytatására, a bírság kiszabásának szükségességére nincs hatása, legfeljebb annak mértékét befolyásolhatja (ld. 61. pont).
57. Mindezekre figyelemmel az eljáró versenytanács megállapítja, hogy a beszámolási kötelezettség nem megfelelő teljesítésére tekintettel a Tpvt. 76. § (4) bekezdés a) pontja alapján bírság kiszabásának van helye.

⁴¹ VJ/49-365/2011., VJ/49-373/2011. (Kiemelés az eljáró versenytanácstól.)

58. A versenyfelügyeleti eljárásokban meghatározható bírság kiszabásának célja az, hogy a vállalkozásokat visszatartsa a tisztességtelen magatartástól, és egyúttal megteremtse a gazdasági verseny tisztességét. A bírság összegének megállapítása során ezért az eljáró versenytanács is szem előtt tartja, hogy a bírság kiszabásának Alkotmánybíróság által is elismert célja a büntetésen túl az egyedi és általános elrettentés. A bírság összegének alkalmazásának kell lennie arra, hogy a vállalkozás számára a jogsértő magatartásért megfelelő büntetést helyezzen kilátásba, ami a jogsértés gazdasági jelentőségét is kifejező szankció alkalmazását teszi szükségessé. Emellett a bírság összegének ösztönöznie kell azt is, hogy mind az adott vállalkozást, mind pedig a hasonló helyzetben lévő vállalkozásokat visszatartsa a (további) jogsértések elkövetésétől, egyben megerősítse a jogkövető vállalkozásokat abban, hogy a tisztességes üzleti magatartás a helyénvaló. Ez a cél pedig csak olyan mértékű bírsággal valósítható meg, amely a jogsértést megvalósító vállalkozásnak arányos, de érezhető megterhelést jelentő anyagi hátrányt okoz.
59. A joggyakorlat⁴² értelmében mindazonáltal a Tpvt. 76. § (4) bekezdés a) pontja szerinti bírság tekintetében a Tpvt. 78. § (3) bekezdésében foglalt „jogsértés”, illetve „törvénybe ütköző magatartás” fogalmakon értelemszerűen nem a versenyfelügyeleti eljárás tárgyát képező magatartást kell érteni, mert a Tpvt. 75. § (1) bekezdés szerinti kötelezettség előírása nem jelenti a törvénytörés megvalósulásának megállapítását. A Tpvt. 76. § (4) bekezdés a) pontja szerinti bírság Tpvt. 78. § alapján történő megállapításakor jogsértés (törvénybe ütköző magatartás) helyett azon magatartást kell értékelni, hogy a vállalkozás a vállalkozása alapján előírt kötelezettséget nem teljesítette.
60. Az eljáró versenytanács a bírság összegének megállapítása során figyelemmel volt arra, hogy a kötelezettségvállalás érdemi, a lekötöttség csökkentésére vonatkozó része teljesült, a Heineken mulasztása a főkötelezettség teljesítésének ellenőrzését szolgáló beszámolási kötelezettséget érintette, így kevésbé súlyos jogsértésnek bizonyul. A súlyosság mértékének megítélése során ugyanakkor figyelemmel kell lenni arra is, hogy a mulasztás a főkötelezettség teljesülésének ellenőrzését is ellehetetlenítette, mivel a módszertanra való hivatkozás az érdemi kötelezettséget tartalmazó rendelkezésnek is részét képezte, ilyen értelemben a tájékoztatási kötelezettség nem pusztán adminisztratív jellegű előírás volt. Ennek megfelelően az a körülmény, hogy a Heinekent az utóvizsgálat folyamán kellett kötelezni a mintavételezés lefolytatására, az utóvizsgálati eljárás elhúzódását eredményezte (ahhoz képest, mintha eleve rendelkezésre álltak volna a mintavételezéses eredmények). Hangsúlyozza az eljáró versenytanács, hogy e körben kizárólag a mintavételezés lefolytatásának időigényét vette figyelembe (ahogyan arra az előző mondat zárójeles megjegyzése is utal), így irreleváns az eljárás alá vont azon hivatkozása, hogy az utóvizsgálati eljárás időtartamát más tényezők is befolyásolhatták. Mindezek következtében az eljáró versenytanács nem ért egyet a Heinekennel abban, hogy az állítólagos jogsértés jelentéktelen lenne, ám fenntartja, hogy az kevésbé súlyosnak minősül, figyelemmel az érdemi kötelezettség teljes mértékű és a beszámolási kötelezettség részbeni – nem megfelelő tartalmú – teljesítésére.
61. Az eljáró versenytanács az eljárás alá vont felróhatóságával összefüggésben az alábbi szempontokat mérlegelte:
- az eljárás alá vont tudatában volt annak, hogy az alapeljárásban alkalmazott módszertantól eltérő módon végezte a lekötöttség mértékének alakulására vonatkozó számításokat, azonban erre a körülményre a beszámoló benyújtásával egyidejűleg nem hívta fel kifejezetten a GVH figyelmét, éppen ellenkezőleg, egyes megjegyzései azt

⁴² A Gazdasági Versenyhivatal versenytanácsának a Tpvt.-vel kapcsolatos elvi jelentőségű döntései (2019) 77.2.

sugallták, mintha az alapeljárásban alkalmazott módszer szerint járt volna el a határidőben benyújtott beszámolók során (vö. 46. és 56. pont);

- miután az utóvizsgálat során fény derült az eltérésre, együttműködésének jelzéseként felajánlotta, hogy szükség esetén elvégzi a mintavételes vizsgálatot (e körben az eljáró versenytanács – előzetes álláspontjától eltérően – nem tekintette az együttműködés jelentőségét csökkentő körülménynek, hogy a mintavételezést a Heineken önként mégsem folytatta le, csak a GVH külön felhívását követően, mivel elfogadta a Heineken azon érvelését, hogy a GVH-nak a ténylegesen alkalmazott módszertannel kapcsolatos kérdései, javaslatai alapján abban a feltevésben lehetett, hogy az adott módszert a hatóság elfogadhatónak találja, így nem lett volna sem észszerű, sem hatékony a mintavételt ezzel párhuzamosan elvégezni);
- az alapeljárásban követett módszertan eredményei szerint teljesült a vállalás, azaz a Heinekent feltehetőleg nem a hatóság félrevezetésének szándéka vezérelte.

62. További szempontként arra volt figyelemmel az eljáró versenytanács, hogy a Heineken egy tőkeerős, nemzetközi háttérű, jelentős partner- és ügyfélkörrel rendelkező vállalkozás, az érintett piac saját bevallása szerint is jelentős szereplője.

63. Nem tudta azonban az eljáró versenytanács a bírság mértékének meghatározása során enyhítő körülményként értékelni azt, hogy a Heineken folyamatosan jóhiszeműen járt el, a vizsgálókkal együttműködött, egyeztetésekben vett részt, az adatkérésekre válaszolt, hiszen ez nem mutat túl az eljárás alá vontakat a törvényből fakadóan egyébként is terhelő együttműködési kötelezettségen.

64. Mindezek alapján az eljáró versenytanács a Heinekennel szemben 75.000.000 Ft bírság kiszabását látta indokoltnak, ami az előző évi nettó árbevételének 0,12%-a. Az eljáró versenytanács megjegyzi, hogy nem értett egyet a Heineken azon álláspontjával, hogy a jövedéki adót az árbevételből le kellene vonni, mivel a Tpvt. nettó árbevétel számítására vonatkozó rendelkezései ilyen szabályt nem tartalmaznak, így a törvényi maximum kiszámítása során az eljáró versenytanács továbbra is a számviteli szabályoknak megfelelően definiált értékesítés nettó árbevételét vette figyelembe. Mindazonáltal megállapítható, hogy a fent meghatározott bírságösszeg a jövedéki adó figyelmen kívül hagyásával számított árbevételi adat 10%-át sem éri el, annak töredéke.

VII.

Egyéb kérdések

65. A GVH hatásköre az utóvizsgálat tekintetében a Tpvt. 76. §-án alapul, illetékességét a Tpvt. 46. §-a állapítja meg.

66. A végzés elleni jogorvoslati jogot a Tpvt. 76. § (5) bekezdése és 82. §-a biztosítja.

67. A közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 157. §-ának (7) bekezdése szerint, ha jogszabály bírósági felülvizsgálatot tesz lehetővé, azon 2018. január 1-jétől közigazgatási pert kell érteni. A közigazgatási per szabályait a Kp. határozza meg. A Kp. 39. §-ának (6) bekezdése szerint – ha törvény eltérően nem rendelkezik – a keresetlevél benyújtásának a közigazgatási cselekmény hatályosulására halasztó hatálya nincs.

68. A Kp. 29. §-ának (1) bekezdése az elektronikus kapcsolattartásra a polgári perrendtartás szabályait rendeli megfelelően alkalmazni. A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 608. §-ának (1) bekezdése szerint az elektronikus ügyintézés és a bizalmi

szolgáltatások általános szabályairól szóló 2015. évi CCXXII. törvény (a továbbiakban: E-ügyintézési tv.) alapján elektronikus úton történő kapcsolattartásra kötelezett minden beadványt kizárólag elektronikusan – az E-ügyintézési tv.-ben és végrehajtási rendeleteiben meghatározott módon – nyújthat be a bírósághoz.

69. Az E-ügyintézési tv. 9. §-ának (1) bekezdése alapján elektronikus ügyintézésre köteles az államigazgatási szerv feladat- és hatáskörébe tartozó ügyben ügyfélként eljáró gazdálkodó szervezet és annak jogi képviselője.
70. Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 37. § (1) bekezdése szerint a bírósági eljárásért az Itv.-ben megállapított illetéket kell fizetni.
71. Az Itv. 45/A. § (2) bekezdése alapján az illeték alapjára a 39-41. §§-ban foglaltakat, az illeték mértékére a 42. §-ban foglaltakat kell alkalmazni a marasztalási perben, valamint akkor, ha az eljárás tárgya adó-, illeték-, adójellegű kötelezettséggel, társadalombiztosítási járulék- vagy vámkötelezettséggel, versenyfelügyeleti üggyel, sajtótermékkel és a panaszügyek kivételével médiaszolgáltatással, továbbá elektronikus hírközléssel vagy közbeszerzéssel kapcsolatos.
72. Az Itv. 62. § (1) bekezdés h) pontja alapján a közigazgatási bírósági eljárásban a felet illetékfeljegyzési jog illeti meg. Az Itv. 59. § (1) bekezdése szerint az, akit tárgyi illetékfeljegyzési jog illet meg, mentesül az illeték előzetes megfizetése alól. Ilyen esetben az fizeti az illetéket, akit a bíróság erre kötelez.
73. A Tptv. – 95/F. § (2) bekezdésére tekintettel alkalmazandó – XII/A. fejezete rendelkezik a Gazdasági Versenyhivatal döntésének végrehajtásáról.
74. A Tptv. 84/A. §-a alapján a végrehajtásra a fejezetben nem szabályozott kérdésekben az Ákr. rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.
75. A Tptv. 84/C. §-a értelmében ha a kötelezett pénzfizetési kötelezettségének határidőben nem tesz eleget, illetve az állam által előlegezett költség után a megelőlegezés időtartamára az adózás rendjéről szóló törvény szerinti késedelmi pótlékkal azonos módon számított mértékű késedelmi pótlékot fizet.
76. Az Ákr. 133. §-a értelmében a végrehajtást – ha törvény vagy kormányrendelet másként nem rendelkezik – a döntést hozó hatóság, másodfokú döntés esetén pedig az elsőfokú hatóság rendeli el. Az Ákr. 134. §-a értelmében a végrehajtást – ha törvény, kormányrendelet vagy önkormányzati hatósági ügyben helyi önkormányzat rendelete másként nem rendelkezik – az állami adóhatóság foganatosítja.

Budapest, 2020. október 19.

Váczai Nóra s.k.
előadó versenytanács tag

dr. Kőhalmi Attila s.k.
versenytanács tag

dr. Kuritár Dávid s.k.
versenytanács tag